

Een minderheid van de gelovigen stemt nog confessioneel

Kerkgang en stemgedrag

Ondanks het vervagen van de zuilen in Nederland is het CDA nog steeds de populairste politieke partij bij de katholieke Nederlanders. Maar de meeste katholieke stemmen gaan toch naar andere niet-confessionele partijen. Alleen bij de gereformeerde burgers stemt een meerderheid op christelijke partijen.

Bij Tweede-Kamerverkiezingen in 2000 zou 37 procent van de katholieken, gereformeerden en Nederlands-hervormden hebben gekozen voor Paars. Ongeveer 24 procent van deze gelovige kiezers zou op het CDA stemmen, vijf procent steunt een van de kleinere christelijke partijen SGP, RPF, GPV. Van de stemgerechtigden die zich niet als gelovig typeren zou ruim de helft de voorkeur hebben gegeven aan de partijen van de zittende regering. Het CDA zou drie procent van de stemmen van het niet-kerkelijke electoraat krijgen.

Partijkeuze

De overgrote meerderheid van de gereformeerde kiezers zegt dat ze naar de stembus gaan als er in 2000 verkiezingen voor de Tweede Kamer zouden zijn gehouden. Acht procent van de gereformeerde kiezers zou geen gebruik maken van het stemrecht. Dit aandeel is lager dan dat van andere geloofsgroepen en van mensen die geen geloof aanhangen. De katholieke, Nederlands-hervormde en gereformeerde kiezers hebben een duidelijke voorkeur voor het CDA.

Bijna een kwart van de katholieken, een vijfde van de Nederlands-hervormden en 36 procent van de gereformeerden kiest voor het CDA. Van de katholieken geeft nagenoeg niemand een stem aan de kleine christelijke partijen en bij de hervormden is dit slechts acht procent. Onder de gereformeerden zijn veel

meer stemmers op de kleine christelijke partijen te vinden. Een op de vijf gereformeerden brengt zijn stem uit op een van de kleine christelijke partijen. Mensen die zeggen niet gelovig te zijn, stemmen over het algemeen niet op een confessionele partij. Zo zou maar drie procent op het CDA stemmen en vrijwel niemand op de SGP, GPV of RPF.

Katholieke stemmen

Het CDA is nog steeds de meest populaire partij bij de katholieken. Maar de PvdA en de VVD zitten het CDA op de hielen met ieder 18 procent van de katholieke stemmen. Per saldo stemmen de meeste katholieken op niet-confessionele partijen.

Bij de hervormden is verdeling tussen de drie grote partijen nagenoeg gelijk. Bij de gereformeerden ten slotte is het CDA veruit de belangrijkste partij. Op de tweede plaats komen de kleine christelijke partijen. Dat betekent dat meer dan de helft van de gereformeerden op een confessionele partij stemt.

Kerkgang en stemvoornemen

Hoe trouwer mensen zijn in de kerkgang, hoe sterker hun voorneemen om confessioneel te stemmen. Van de kiezers die minstens één keer per week naar de kerk gaan, heeft 37 procent een voorkeur voor het CDA en 26 procent voor de SGP, GPV of RPF. Andere partijen zijn nauwelijks in beeld. Alleen de PvdA

Stedelijkheid

De stedelijkheid van de woongemeente van een respondent wordt bepaald aan de hand van het aantal adressen per vierkante kilometer in de omgeving. Er zijn vijf categorieën van stedelijkheid:

Zeer sterk stedelijk: De omgevingsadressendichtheid is 2 500 of meer adressen per vierkante km. Dit omvat de steden Amsterdam, Delft, Den Haag, Groningen, Haarlem, Leiden, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam, Utrecht, Vlaardingen en Voorburg.

Sterk stedelijk: omgevingsadressendichtheid is 1 500 tot 2 500 adressen/km². *Matig stedelijk:* omgevingsadressendichtheid is 1 000 tot 1 500 adressen per km². *Weinig stedelijk:* omgevingsadressendichtheid is 500 tot 1 000 adressen per km².

Niet stedelijk: omgevingsadressendichtheid is minder dan 500 adressen per km².

slaagt erin nog negen procent van de trouwe kerkgangers aan zich te binden.

Gaan mensen wat minder vaak naar de kerk, twee à drie keer per maand, dan is de voorkeur voor het CDA nog net zo sterk. Maar de kleine christelijke partijen zijn dan al bijna volledig uit het beeld verdwenen. Ongeveer drie procent van de minder frequente kerkgangers stemt op SGP, GPV of RPF. Is de kerkgang één keer of minder per maand, dan trekt het CDA net zoveel stemmen als de PvdA en de VVD. De kleine christelijke partijen krijgen van deze groep Nederlanders nagenoeg geen stem. Naarmate mensen minder naar de kerk gaan, neemt de voorkeur voor een christelijke partij af.

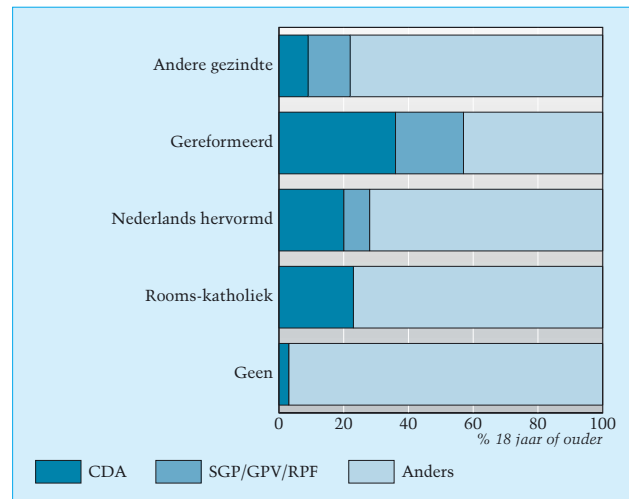
Gereformeerden vaker lid

Geloof en kerkgang komen meer voor bij ouderen en op het platteland. Dat is ook te zien in het stemmenaandeel voor christelijke partijen. Bij mensen van 65 jaar of ouder zou het CDA de grootste partij zijn, terwijl dat bij mensen jonger dan 65 jaar helemaal niet het geval is. Van de kiezers tot 45 jaar zou ongeveer tien procent stemmen op het CDA, bij mensen van 65 jaar of ouder is dat ruim een kwart. Opvallend is dat bij de 18- tot 25-jarigen het aandeel stemmen voor de kleine christelijke partijen ongeveer even groot is als bij de 75-plussers. Op het platteland trekken de christelijke partijen veel meer stemmen dan in de grote stedelijke agglomeraties.

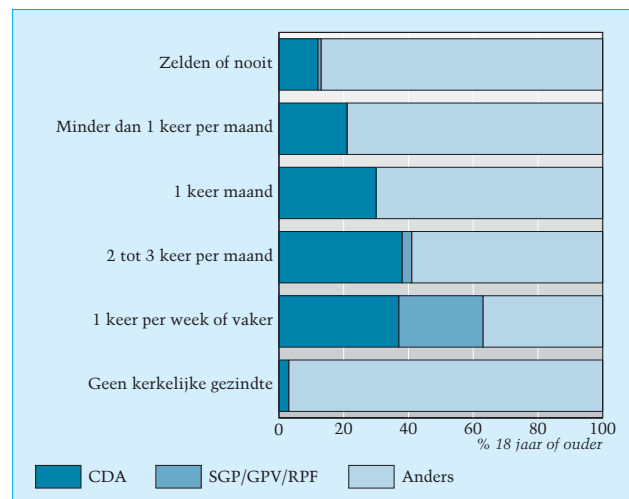
Verder valt op dat relatief veel gereformeerden lid zijn van een politieke partij. Katholieken en niet-gelovigen verschillen niet wat het lidmaatschap van een politieke partij betreft. Ook de relatie lidmaatschap en kerkgang springt eruit. Mensen die minstens een keer per week naar kerk gaan, zijn vaker dan anderen lid van een politieke partij.

Miriam van Baal en André Mares

Geloof en stemvoornemen, 2000

Kerkgang en stemvoornemen, 2000

Potentiële stemmen christelijke partijen naar stedelijkheid, 2000

